

සංස්කෘතික පුරාණය

(සිංහල භාෂා දින සමරු කලාපය)

1993 ජනවාරි - මාර්තු

■ 1 වෙළුම
5 කලාපය

■ සංස්කරණය
මහාචාර්ය එච්. ටී. බස්නායක
මාපා තිලකරත්න

■ මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල
212/1, බෞද්ධාලෝක මාවත,
කොළඹ 07.

බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මාලාවේ ප්‍රභවය සම්බන්ධ ගැටලු

කපිකාවාරු අනුර මනතුංග

සිංහල අක්ෂර මාලාවේ මෙන් ම ඉන්දීය අර්ධද්වීපයේ භාවිත කෙරෙන සියළු ම සම්ප්‍රදායික අක්ෂරමාලාවල ප්‍රභවය බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මාලාව ඇසුරින් සිදු වී ඇත. එහෙත් මේ බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මාලාවේ ප්‍රභවය තවමත් ඇත්තේ බෙහෙවින් අපැහැදිලි තත්ත්වයක ය. අවම වශයෙන් එය ක්‍රි. පූ. 3 වන ශත වර්ෂයේ සිට භාවිතයේ පැවැති බව නම් අශෝක ධම්ම ලිපි සඳහා එම අක්ෂර භාවිත කර තිබීමෙන් පැහැදිලිය. ශ්‍රී ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී ලිපි ද ඊට සමකාලීන දේවානම්පියතිස්ස සමයේ සිට හෝ ඔහුගේ සෙනෙයුරු උත්තිය සමයේ සිට භාවිතයේ පැවැති බව කිව හැකි ය.

අශෝක ධම්ම ලිපිවල සහ ශ්‍රී ලංකාවේ ආදිතම ලෙන් ලිපිවල දක්නට ලැබෙන අක්ෂර අතර සුළු ප්‍රභේද කීපයක් ම ඇතත්, මූලික වශයෙන් එය එක ම අක්ෂර මාලාවක් බව කිව හැකි ය. 'මූල බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මාලාව' ලෙස හැඳින්වෙන එය ක්‍රි. ව. 1 වැනි ශතවර්ෂය පමණ දක්වා පැහැදිලි වෙනසකට භාජනය නොවී සරල අක්ෂර මාලාවක් ලෙස පැවැතියේ ය. එහෙත් එතැන් සිට සැලකිය යුතු විකාශනයක් දැක්වෙන බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මාලාව විවිධ භාෂාවන්, ප්‍රදේශයන් සහ සම්ප්‍රදායයන් අනුව ක්‍රමයෙන් හැඩ ගැසුණේය. මේ 'පස්වෘත් බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මාලාව' කුලීන් ක්‍රි. ව. 7-8 ශත වර්ෂ පමණ වන විට වත්මන් අක්ෂර මාලාවන්ගේ මුල් ස්වරූපයන් විද්‍යාමාන විය.

පරිනාමීය අක්ෂර මාලාවන් භාවිත කළ මධ්‍ය කාලීනයෝ සිය අක්ෂරවල මුල් ස්වරූපය නොදන්න. නැවත බ්‍රාහ්මී ලිපි පිළිබඳ අවධානය යොමු වූයේ පුරාණ භාෂා, අක්ෂර සහ පුරාවස්තු පිළිබඳව ඇති වූ නව ප්‍රබෝධයත් සමඟ දහ අට වන ශතවර්ෂයේ දී පමණ ය.

එහෙත් ඒ වන විට බ්‍රාහ්මී අක්ෂර කියවා තේරුම්ගත හැකි කිසිවෙක් නොවීය. ඒවා නැවත කියවීම සඳහා මූලින් ම උත්සාහ දැරූ විද්වතුන් අතර සර් විලියම් ජෝන්ස් විශේෂයෙන් සඳහන් කළ හැකි ය. 1784 දී බෙංගාලයේ රාජකීය ආසියාතික සංගමය ආරම්භ කළ ඔහු, එම සංගමය මගින් බ්‍රාහ්මී අක්ෂර පිළිබඳ අධ්‍යයනයන්ට අධිකාරම දැමී ය.

දහනව වන ශත වර්ෂයේ මුල් දශකවල බ්‍රාහ්මී අක්ෂර කියවීම කෙරේ විශාල උද්යෝගයක් පැවැතියේ ය. එතෙක් රහස්‍යව පැවැති ඊජිප්තුවේ වික්‍රාක්ෂර සහ මෙසපොතේමියාවේ කුඤ්ඤාක්සර කියවීමට එකල හැකිවීම බ්‍රාහ්මී පිළිබඳ කුහල වැඩිවීමට ඉවහල් වූවා විය හැකිය. මේ සඳහා උත්සුක වූ විද්වතුන් අතරින් ප්‍රථමයාවීමේ භාග්‍යය ලැබුවේ තරුණ විද්වතකු වූ ජේම්ස් ප්‍රින්සෙප් ය. 1834 දිනෙක සංචි ස්තූපයේ ගරාදි වැවේ ඇති ලිපි නරඹමින් සිටිය දී ඇති වූ අදහසක් මේ සොයා ගැනීම කෙරේ ඔහුට මග පෙන්වනු ලැබී ය. මෙය කෙතරම් රසවත් පුවතක් ද යත් 'ප්‍රීතිමත්' ආශ්වරයයන්

පුරාවිද්‍යා ඉතිහාසයේ දුලබ නොවන මුත්, බ්‍රාහ්මී අක්ෂර විසඳීම වූ කලී නවකතාවක් බඳු යැයි එක් විද්වතකු කරන ප්‍රකාශයෙන් ම පැහැදිලිය.

සංචි ගරාදි වැට නරඹමින් සිටි ප්‍රින්සෙප් එහි ඇති ලිපි සියල්ල එක හා සමාන අක්ෂර දෙකකකින් අවසන් වන බව දුටුවේය. මෙය බෞද්ධ පූජනීය ස්ථානයක් වන බැවින් ඉන් කියවෙන්නේ එම ස්ථානයට යම් යම් පුද්ගලයන් විසින් කරන ලද දීමනාවක් පිළිබඳව විය හැකි යැයි ඔහු අනුමාන කළේය. එහෙයින් එම අවසන් අක්ෂර දෙකෙන් කියවෙන්නේ 'දානේ' යන්න විය යුතු යැයි ද, ඊට පූර්වයෙන් ඇති අක්ෂරයෙන් සංස්කෘත භාෂාවේ සම්බන්ධ විභක්තිය අභවන 'ස' විය හැකි යැයි ද ප්‍රින්සෙප් අනුමාන කළේය. ඒ අනුව මේ ලිපිවල අග කොටස..... ස දානේ (..... ගේ දීමනාවයි) විය යුතු බව ඔහු තේරුම් ගත්තේය. හුදෙක් අනුමානයක් වූ මෙය ආශ්වරයමත් ලෙස එම ලිපිවල සැබෑ අර්ථයම විය!

අනෙකුත් බ්‍රාහ්මී අක්ෂර රූප හඳුනාගැනීම, මේ ලැබුණු ඉතිහාස ඔස්සේ එතරම් අපහසු නොවී ය. මෙලෙස බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මාලාව පිළිබඳ රහස් හෙළිදරව් කරගත් ප්‍රින්සෙප් 1837 ජූනි 17 වැනි දා බෙංගාලයේ රාජකීය ආසියාතික සංගමය ඉදිරියේ කළ දේශනයකින් එය විද්වත් ලෝකයා හමුවේ ප්‍රසිද්ධ කළේ ය. මේ සොයා ගැනීම ගැන විස්තර කරන ප්‍රින්සෙප් '1834 වර්ෂයේ සිට මේ අක්ෂර මාලාව සමඟ මගේ සම්බන්ධය කොතරම් වී ද යත්, සෙල්ලිපිවල ඉතිරි අකුරු හැමකෙක් ම නැවත වරක් බැලීමෙන් කියවීමට (මට හැකිවිය. මිනිත්තු කීපයක් තුළ මුළු අක්ෂර මාලාවම මා සතු විය. මම එය දිල්ලි ටැම් ලිපිය සමඟ සසඳා බැලීමි. සෙසු සෑම සොයා ගැනීමක් මෙන් ම මෙය ද වරක් සොයාගත් පසු ඉතාම සරළ බවට පත්විය. වෙන බොහෝ සොයා ගැනීම්වලට මෙන් ම මේ තරම් දීර්ඝ කාලයක් පණ්ඩිතයන් පරාජය කරමින් සිටි මේ ප්‍රභේලිකාව විසඳීමට ද ඉවහල් වූයේ පාණ්ඩිතයා නොව ආකස්මික සිද්ධියකි' සඳහන් කොට ඇත.

1836 දී ලේසන් නම් විද්වතකු ද ඉන්දු-ග්‍රීක රජකුගේ කාසියක තිබුණු බ්‍රාහ්මී පාඨයක් ස්වාධීනව කියවා ඇති බව වාර්තා වී ඇත. එසේ වුව ද බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මාලාව කියවීමේ ප්‍රථමයාවීමේ ගෞරවය හිමි වී ඇත්තේ ප්‍රින්සෙප්ට ය. ඔහු විසින් විද්වතුන් හමුවේ තැබූ අක්ෂර මාලාවේ 'උ' සහ 'ඔ' හැරුණු විට අනෙකුත් අක්ෂර රූප බොහෝ විට නිවැරදි ප්‍රින්සෙප්ට මුණ නොගැසුණු තවත් අක්ෂර රූප හයක් පසුව හඳුනාගනු ලැබී ය. එනම් කති-හම් විසින් හඳුනාගත් 'උ' සහ 'ඔ', සෙනාට සහ හොරනෙල් විසින් හඳුනාගත් 'ඡ', බියුලර් විසින් සොයාගත් 'ළ' සහ 'ඊ' ග්‍රියර්සන් විසින් හඳුනාගත් 'ණ' යන අක්ෂර රූප හය ය.